

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2344

Vragen van het lid **Sjoerdsma** (D66) aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *mogelijk verspreiden van desinformatie door de omroep Ongehoord Nederland* (ingezonden 17 maart 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **Uslu** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 6 april 2022).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Experts: Ongehoord Nederland verspreidt schadelijk nepnieuws»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Onderschrijft u, binnen de grenzen die onze persvrijheid van de politiek vraagt, de conclusie in dat artikel, getrokken door media-experts, dat de omroep Ongehoord Nederland zich schuldig maakt aan het verspreiden van desinformatie in het programma Ongehoord Nieuws?

Antwoord 2

In het licht van mijn verantwoordelijkheid als bewindspersoon voor media is van belang dat het media-aanbod van publieke omroepen voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen, zoals voorgeschreven in artikel 2.1, lid 2 onder e van de Mediawet. Het is echter niet aan mij om een oordeel te geven over de inhoud van afzonderlijke programma's of uitlatingen die daarin worden gedaan. Het Commissariaat voor de Media is als toezichhouder belast met het toezicht op de naleving van de Mediawet.

Vraag 3

Bent u bekend met het feit dat de Ombudsman van de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) meerdere klachten heeft ontvangen van burgers over het programma Ongehoord Nieuws van omroep Ongehoord Nederland, en dat

¹ Trouw, 16 maart 2022. <https://www.trouw.nl/cultuur-media/experts-ongehoord-nederland-verspreidt-schadelijk-nepnieuws~b4359f40/>

die klachten zich eveneens richten op het verspreiden van onjuiste informatie en desinformatie?²

Antwoord 3

Ik ben door de NPO geïnformeerd over de ingediende klachten bij de NPO Ombudsman. Ik heb geen inzicht in de aard van de klachten. De NPO Ombudsman heeft laten weten onderzoek te doen naar deze klachten en het onderzoek binnen een termijn van drie maanden, gerekend vanaf het moment van indiening van de eerste klacht, af te ronden

Vraag 4

Hoe beoordeelt u, binnen uw verantwoordelijkheid, het voorgaande in het licht van de voorwaarde gesteld door de NPO, het Commissariaat voor de Media en de Raad van Cultuur, dat Ongehoord Nederland zich bij toetreding aan de journalistieke code van de NPO behoort te houden?

Antwoord 4

Ongehoord Nederland heeft bij toetreding tot het publieke bestel bevestigd dat zij zich zal houden aan de journalistieke codes. De journalistieke code van de NPO is de algemene code voor alle journalistieke redacties bij de publieke omroep. Indien Ongehoord Nederland zich niet aan deze code houdt, kan het publiek daarover een klacht indienen bij de NPO Ombudsman. Het is aan de NPO Ombudsman om de programmering van Ongehoord Nederland te toetsen aan de code. In het algemeen verwacht ik van publieke omroepverenigingen dat zij zich conform de Mediawet houden aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen die binnen de sector gehanteerd worden. Daarnaast kan het Commissariaat voor de Media beoordelen of de programmering van Ongehoord Nederland voldoet aan de eisen uit de Mediawet.

Vraag 5

Bent u bereid om de Raad voor Cultuur en het Commissariaat voor de Media om een tussenoordeel te vragen op basis van hun eerste ervaringen?

Antwoord 5

Ik vind het van belang dat elke organisatie binnen het mediabestel vanuit zijn eigen rol en taak kan functioneren. Het Commissariaat houdt als onafhankelijk toezichthouder toezicht op Ongehoord Nederland. Als het Commissariaat concludeert dat de omroep zich niet houdt aan de Mediawet, dan is het Commissariaat bevoegd om sancties op te leggen. Het vragen van een tussenoordeel heeft op dit moment geen toegevoegde waarde. De Raad voor Cultuur heeft vanuit een wettelijke taak geadviseerd over de toetreding van Ongehoord Nederland tot het publieke bestel. Daarbij is de Raad vooral ingegaan op de stroming die Ongehoord Nederland vertegenwoordigt. De Raad voor Cultuur heeft geen taak op het gebied van het beoordelen van de journalistieke kwaliteit of het verspreiden van mogelijke desinformatie door omroepen. Een tussenoordeel van de Raad voor Cultuur lijkt dan ook niet gepast.

Vraag 6

Onderschrijft u het belang van een onafhankelijke, pluriforme pers waarin feit van fictie wordt gescheiden, en de noodzaak daarvan voor een goed functionerende democratische rechtsstaat?

Antwoord 6

Ja.

Vraag 7

Onderkent u het gevaar van het verspreiden van desinformatie, in het bijzonder nu zich een oorlog afspeelt op Europees grondgebied en het onderwerp van desinformatie de oorzaak van die oorlog betreft?

² NOS Nieuws, 1 maart 2022. <https://nos.nl/artikel/2419393-npo-ombudsman-onderzoekt-ongehoord-nederland-na-klachten>

Antwoord 7

Ja, het kabinet zet zich al langer in om de verspreiding van desinformatie tegen te gaan. Met betrekking tot Oekraïne is in Europees verband tijdens de informele Telecomraad van 8-9 maart in Parijs en Nevers een gezamenlijke verklaring over de verantwoordelijkheid van de digitale sector opgesteld door EU ministers. Hierin wordt de sector opgeroepen om meer te doen om de verspreiding van desinformatie tegen te gaan, betrouwbare informatie te prioriteren en de fundamentele rechten en vrijheden te blijven beschermen.³

Vraag 8

Bent u op de hoogte van gesprekken die op dit moment plaatsvinden tussen de NPO en Ongehoord Nederland over de verspreiding van desinformatie, en zo ja, heeft Ongehoord Nederland zich bereid getoond om zich voortaan te houden aan de journalistieke code van de NPO?

Antwoord 8

Ik ben door de NPO op de hoogte gesteld van het feit dat er gesprekken plaatsvinden tussen de NPO en Ongehoord Nederland. Ik vind het van belang dat omroepen en de NPO met elkaar in gesprek zijn en dat dit proces zorgvuldig wordt doorlopen.

Vraag 9, 10

Binnen welke termijn verwacht u de resultaten van het onafhankelijke onderzoek dat door de Ombudsman van de NPO is ingesteld naar Ongehoord Nederland, en het antwoord op de vraag of zij zich al dan niet aan de journalistieke code houden of hebben gehouden?

Zal de NPO overgaan tot het opleggen van sancties als uit het onderzoek van de Ombudsman blijkt dat Ongehoord Nederland zich inderdaad niet aan de journalistieke code heeft gehouden en zich schuldig heeft gemaakt aan het verspreiden van desinformatie?

Antwoord 9, 10

De NPO heeft mij laten weten het onderzoek van de NPO Ombudsman af te wachten.

³ 08/03/2022 – RMI Télécom : les États membres appellent les entreprises du secteur numérique à renforcer la lutte contre la désinformation en ligne – Presse – Ministère des Finances (economie.gouv.fr)